

IIIIII LIIIIII

ენის როლი სოციალური რეალობის კონსტრუქციაში

პოლიტიკურ დისკურსში ქართული ენის თანამედროვე თავისებურებათა ახსნა შეუძლებელია გლობალიზაციის მიერ მოტანილი საერთო ენობრივი ტენდენციების გათვალისწინების გარეშე. რამდენადაც კომუნიკაციის ე.წ. უსაზღვრებო სივრცეში ვტრიალებთ და კულტურულ-ენობრივი კონტაქტების განსაკუთრებული აქტივობა აღინიშნება, ენაზე სოციალური რეალობის ქმედებისა და ენის მხრივ ამ რეალობაზე უკუქმედების მასშტაბებიც მნიშვნელოვნადაა გაზრდილი.

“როგორც ცნობილია, საზოგადოების ენობრივი კომპეტენცია დიდადაა დამოკიდებული ქვეყნის პოლიტიკურ და კულტურულ-საგანმანათლებლო დონეზე. ამ მხრივ, საქართველოში საზოგადოების სოციალურ ფენებად დაყოფის 90-იანი წლებში დაწყებული პროცესი დღეს უკვე დასასრულს უახლოვდება; საზოგადოება, სამეტყველო თავისებურებებისა და კომპეტენციის თვალსაზრისით, უკვე რამდენიმე მკაფიოდ გამოხატულ ჯგუფად და ქვეჯგუფად დანაწილდა. ამ ჯგუფების დახასიათებისას ვხედავთ, რომ ისინი ძირითადად საზოგადოების სოციალური ნიშნით დაყოფის საზღვრებში ხვდებიან და ადამიანთა სოციალური ერთობების ენობრივ ქვესისტემებს ქმნიან” (მ. ტაბიძე, 2015, გვ. 108).

ენისა და სოციალური რეალობის ურთიერთმიმართების კვლევა მეოცე საუკუნის მიწურულიდან განსაკუთრებით ინტენსიური გახდა, წინამდებარე სტატიაში ჩვენ შევეცდებით ამ კვლევათა ძირითადი შედეგების განხილვას.

კომუნიკაციის თეორიის ენციკლოპედიაში მოცემული განმარტებით, “სოციალური კონსტრუქტივიზმი ან სხვაგვარად - რეალობის სოციალური კონსტრუქცია წარმოადგენს ცოდნის თეორიას სოციოლოგიასა და კომუნიკაციის თეორიაში, რომელიც იკვლევს სამყაროს კოლექტიური გაგების კონსტრუქციების პროცესს; იგი მიიჩნევს, რომ გაგების უნარი, მნიშვნელობა და აზრი ყალიბდება არა ცალკეულ ინდივიდში, არამედ ინდივიდების ურთიერთკოორდინაციის შედეგად. არსებობს ამ თეორიის ორი ყველაზე მნიშვნელოვანი ელემენტი: 1. ვარაუდი, რომ ადამიანები თავიანთი გამოცდილების რაციონალიზებას აღწევენ სოციალური სამყაროს მოდელირებით და მისი ფუნქციების აღწერით; 2. ენა არის უმნიშვნელოვანესი სისტემა, რომლის საშუალებითაც ხდება რეალობის კონსტრუქცია/კონსტრუქტირება”.

საზოგადოების კონსტრუქციის თეორიას ლინგვისტური თვალსაზრისით თუ განვიხილავთ, შევნიშნავთ უამრავ პერსპექტივას, რომლითაც ენა სოციალური რეალობის ყალიბის შესაქმნელ საშუალებადაც შეიძლება იქნეს განხილული. როგორც ვუდი და კროგერი აღნიშნავენ, ენა არა მხოლოდ ასახავს და წარმოადგენს რეალობას, არამედ მას აქვს ამ რეალობის შექმნისა და კონსტრუქციის ფუნქცია (ლ. ვუდი, რ. კროგერი, 2000).

ბოლო რამდენიმე ათწლეულში აშკარად იმატა დაინტერესებამ ლინგვისტური კვლევების სოციალურ მეცნიერებებთან კავშირში განხილვის

მიმართულებით. გაჩნდა ბევრი ინტერდისციპლინარული სფერო, მაგ., სოციოლინგვისტიკა, ფსიქოლინგვისტიკა, პოლიტიკური ლინგვისტიკა და სხვ. ეს შეიძლება მიგვანიშნებდეს, რომ ენა აღარ მიიჩნევა სამყაროს აღქმის პასიურ იარაღად. “ენა არ არის უბრალოდ სარკე, რომელიც პასიურად აირეკლავს ჩვენ გარშემო არსებულ სამყაროს. ეს ურთიერთობა ორმხრივია, რადგან ენა ასახავს სამყაროს და, იმავედროულად, ზემოქმედებს მასზე” (ს. ბაქსი, 2011, გვ. 30).

ლინგვისტური იდეალიზმი ამტკიცებს, რომ არსებობს მხოლოდ ის, რაზეც ვსაუბრობთ და არაფერია რეალური მანამ, სანამ მასზე ისაუბრებენ ან დაწერენ. ეს მოსაზრება უნივერსალურ კონსტრუქციონიზმს ეხმიანება, რომლის მიხედვითაც ყველაფერი სოციალურად კონსტრუირებულია. ამ იდეას უარყოფს ბევრი მეცნიერი, მათ შორის ჰაკინგი, ბერგერი, ლუკმანი და სხვ.

ბერგერისა და ლუკმანის (ბ. ბერგერი, 1991) თვალთახედვით, დაგროვილი ცოდნა გადაეცემა თაობიდან თაობას, ისწავლება როგორც ობიექტური სინამდვილე და საბოლოოდ ხდება მისი, როგორც სუბიექტური რეალობის, გათავისება. თავის მხრივ, ამ რეალობასაც აქვს ინდივიდის ფორმირების ძალა. ჩვენ ვცხოვრობთ ადამიანური ურთიერთობების ქსელში, რომელიც წესრიგდება ლექსიკის საშუალებით. ამ გზით ენა გამოიყენება ჩვენი ცხოვრების კოორდინატების აღსანიშნად საზოგადოებაში და მას ავსებს მნიშვნელობის მქონე საგნებით.

სპეციალისტები იმასაც აღნიშნავენ, რომ ენის, რომელიც ჩვენს გამოცდილებებს ასახავს, საფუძველი ყოველდღიურობაშია; სწორედ ყოველდღიურობას მიემართება ის მუდმივად, იმ შემთხვევაშიც კი, როდესაც მას უკვე დასრულებული მოქმედების აღსაწერად ვიყენებთ. როდესაც ვცდილობთ არაყოველღიური მოვლენის ინტერპრეტაციას ენის საშუალებით, მას ყოველდღიურობაში ვაბრუნებთ. ეს ხდება როგორც სიზმრად დანახული რეალობის, ისე თეორიული, ესთეტიკური თუ რელიგიური სამყაროს აღწერისას. თეორეტიკოსი ფიზიკოსები ამბობენ, რომ სივრცის ცნება ენობრივად ვერ გადმოიცემა ისევე, როგორც მხატვარს არ შეუძლია თავისი ქმნილების მნიშვნელობის გადმოცემა და როგორც მისტიკოსი ვერ აღწერს მის შეხვედრას რაღაც ღვთაებრივთან. ამის მიუხედავად, ყველა - მეოცნებე, ფიზიკოსი, მხატვარი თუ მისტიკოსი - ყოველდღიურ რეალობაში ცხოვრობს. გარდა ამისა, კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი პრობლემაა ირეალურისა და სიტყვებით გადმოცემული რეალურის თანაარსებობის ინტერპრეტაცია.

ენას შეუძლია ისეთი მნიშვნელობის გადმოცემა, რომელიც ცდება "აქ და ახლა" რეალობის საზღვრებს. ამ თვისებით ენა ჰგავს ნიშანთა სხვა სისტემებს, თუმცა, მისი უსაზღვრო კომპლექსურობით მაინც გამოირჩევა მათგან (მაგ., ეესტიკულაციისგან). ენას შეუძლია გახდეს უამრავი მნიშვნელობისა და გამოცდილების ობიექტური საცავი, რომელიც დაცული იქნება დროში და გადაეცემა თაობიდან თაობას.

პირისპირ ურთიერთობისას ენას გააჩნია ურთიერთქმედების/თანაზიარობის ბუნებრივი თვისება, რომელიც განასხვავებს მას ნიშანთა სხვა სისტემებისგან. ხმოვან ნიშანთა პროდუქცია სინქრონიზებულია საუბრის სუბიექტურ ინტენციებთან. უფრო მეტიც, როდესაც ჩვენ გვესმის ჩვენივე საუბარი, სუბიექტური მნიშვნელობები ობიექტურ მნიშვნელობებზე იქცევა და, შესაბამისად, მუდმივად ხელმისაწვდომი და “უფრო რეალური” ხდება ჩვენთვის (ბ. ბერგერი, ტ. ლუკმანი, 1991).

აღნიშნავენ იმასაც, რომ ინდივიდი საკუთარი არსებობის ობიექტივიზაციას ენის საშუალებით ახდენს. ენა “უფრო რეალურს” ხდის ჩვენს სუბიექტურობას არა მხოლოდ მოსაუბრისთვის, არამედ ჩვენთვისაც.

ენა საკუთარ ჩარჩოებს გვახვევს თავს. ჩვენ არ შეგვიძლია ერთი ენის სინტაქსი გამოვიყენოთ სხვა ენაზე საუბრისას. მაგალითად, საკუთარ მცირეწლოვან შვილთან საურთიერთოდ გამოგონილი ენა არ გამოგვადგება სხვებთან საკომუნიკაციოდ. იძულებულები ვართ, გავითვალისწინოთ საყოველთაოდ მიღებული სამეტყველო სტანდარტები იმის მიუხედავად, რომ ჩვენ შესაძლოა საკუთარი სტანდარტები შევქმნათ. ენა გვთავაზობს მზა შესაძლებლობებს არსებული სიტუაციებისა და გამოცდილებების ობიექტივიზაციისთვის.

რადგან ენას აქვს უნარი გასცდეს “აქ და ახლა” საზღვრებს, ის გამოყოფს სხვადასხვა ზონას ყოველდღიურობაში და გადააქვს იგი შინაარსის მქონე მთლიანობაში. საზღვრები შესაძლოა იყოს როგორც სივრცული, ისე ტემპორარული და სოციალური ხასიათისა. ენის საშუალებით ჩვენ შეგვიძლია მოვახდინოთ ჩვენი ბიოგრაფიის სხვა ადამიანის ბიოგრაფიისთან სინქრონიზება. შეგვიძლია, ვესაუბროთ ადამიანს, რომლის პირისპირაც არ ვიმყოფებით. შეგვიძლია აწყოთ ვაქციოთ ის, რაც “აქ და ახლა” განზომილებისგან სივრცეში და დროშია დაშორებული. მაშინაც კი, როდესაც საკუთარ თავთან ვსაუბრობთ, მთელი სამყარო შეგვიძლია აწყოში გადმოვიტანოთ. ენა ახდენს არა მხოლოდ წარსულის რეკონსტრუქციას, არამედ წარმოსახვითი მომავლის გადმოტანას აწყოში.

ენას შეუძლია ყოველდღიურობას მოწყვეტილი სიმბოლოების არა მხოლოდ შექმნა, არამედ ამ სიმბოლოების რეალობაში გადმოტანა. აქედან გამომდინარე, სიმბოლოები და სიმბოლური ენა ყოველდღიურობის მთავარი შემადგენელი ნაწილი ხდება და ჩვენ ვცხოვრობთ ნიშნებისა და სიმბოლოების სამყაროში.

ენა ქმნის ლინგვისტურად შემოსაზღვრულ სემანტიკურ ველებსა თუ ზონებს. ლექსიკა, გრამატიკა და სინტაქსი მოძრაობაში მოდის სემანტიკური ველების ორგანიზაციის შედეგად. ენა ქმნის სხვადასხვა საგნის საკლასიფიკაციო სქემებს, ვთქვათ, გენდერის ან რიცხვის, მოქმედების ან მდგომარეობის, სოციალური ინტიმურობის დონეებს და ა. შ. მაგალითად, ზოგიერთი ენა ნაცვალსახელების საშუალებით განასხვავებს პირად და ინტიმურ დისკურსს (ფრანგული, გერმანული), რასაც ინტიმურობის ზონებს უწოდებენ.

ენასა და სამყაროს შორის არსებული ურთიერთმიმართება: დისკურსი და სოციალური კონსტრუქციონიზმი.

მნიშვნელოვანია იმის გაანალიზება, თუ რა კავშირია ენასა და იმ კონტექსტს შორის, რომელშიც ის ფუნქციონირებს. იმის განხილვას, თუ რა ურთიერთმიმართებაა დისკურსსა და სამყაროს შორის მივყავართ დისკურსის მთავარ მახასიათებლამდე - მის ფუნქციამდე მოახდინოს თვალთახედვებისა და იდეოლოგიების კონსტრუქცია.

ნათელია, რომ სამყარო ახდენს გავლენას იმ ენაზე, რომელსაც ჩვენ ვიყენებთ და ვირჩევთ. მაგალითად, ბევრ ენაში იყენებენ მდებრობითი და მამრობითი სქესის აღმნიშვნელ სხვადასხვა ნაცვალსახელს. მაგრამ არსებობს ენები, რომლებშიც საერთოდ არ არის გამოხატული სქესის კატეგორია.

დისკურსის ანალიზისას გადაწყვეტია იმის გათვალისწინება, რომ ქნას შევხედოთ ფართო კონსტრუქტივიზმის თვალთახედვით. სოციალური კონსტრუქცია

ფილოსოფიური მიდგომაა, რომელიც მიიჩნევს, რომ ჩვენ გარშემო არსებული სამყარო, კონკრეტულად, სოციალური სამყარო, ჩვენ მოგვეწოდება ფორმირებული სახით, მაგარამ გარკვეულწილად, მისი “კონსტრუქცია” ჩვენ მიერვე ხდება.

დისკურსის ანალიზი ითვალისწინებს იმას, რომ ენა გადამწყვეტ როლს თამაშობს რეალობის კონსტრუქციის პროცესში. შტივენ ბაქს მაგალითად მოჰყავს სკოლის მოსწავლის მაგალითი, რომელსაც ეუბნებიან, რომ “სკოლის პერიოდი საუკეთესოა მის ცხოვრებაში”. ეს არ არის ფაქტის ჩვეულებრივი დაფიქსირება. ამ წინადადებით უფროსები ცდილობენ სკოლის წლების სასურველი ფორმით კონსტრუირებას იმ მიზნით, რომ ბავშვს მეტი მოტივაცია მიეცეს იაროს სკოლაში და გახდეს ბეჭითი მოსწავლე. დისკურსის ანალიზის მთავარი პრინციპია იმის გათვალისწინება, რომ სოციალური გარემო არ არსებობს ჩვენ მიერ მისი კონსტრუირების გარეშე.

ენის საშუალებით სამყაროს კონსტრუქციის კიდევ ერთი მაგალითია ტექსტის მეშვეობით ადგილის კონსტრუქცია. მაგალითად, როდესაც სამოგზაურო სააგენტოები კლიენტებს რეკომენდაციას უწევენ დაისვენონ ამა თუ იმ ადგილას, ისინი ამზადებენ სარეკლამო ბროშურებს, სადაც ტექსტს თან ერთვის ამ ადგილის ამსახველი ფოტომასალა. ტექსტში გამოყენებული ლექსიკა მკითხველის წარმოდგენაში აყალიბებს აზრს დანიშნულების ადგილის შესახებ. ამ ადგილს მკითხველისთვის კიდევ უფრო მიმზიდველს ხდის ფოტოები.

ს. ბაქსს მოჰყავს გენდერის კონსტრუქციის საინტერესო მაგალითიც, როდესაც საგაზეთო სტატია მკითხველს გარკვეულ წარმოდგენას უქმნის ადამიანებზე, მაგალითად, ინგლისის ლეიბორისტული პარტიის წევრზე ჰარიეტ ჰარმენზე. ეს ქალბატონი აწარმოებდა კამპანიას ისეთ სერიოზულ საკითხზე, როგორცაა ქალებისთვის თანასწორი ხელფასის გადახდა. მედიის მიერ ეს ფაქტი შესაძლებელია წარმოჩენილიყო როგორც მნიშვნელოვანი პოლიტიკური ფიგურის მიერ განხორციელებული სერიოზული ინტერვენცია. თუმცა, მოხდა სხვაგვარად. ბრიტანულმა გაზეთმა “დეილი მეილმა” ის შეამკო ისეთი ეპითეტებით, როგორცაა “გრძელფეხება”, “საყვარელი” და ა. შ. ამით გაზეთმა მოახერხა მკითხველის ყურადღება გადაეტანა სხვა თემაზე. პოლიტიკოსის ქალურობაზე აქცენტის გაკეთებით მოხდა რეალური პრობლემის მიჩქმალვა და ნაკლებ მნიშვნელოვანად წარმოჩენა. უფრო მეტიც, სტატიით ხაზი გაესვა იმ სტერეოტიპულ შეხედულებას, რომლის მიხედვითაც ქალი წარმოდგენს მეორენაირისგვან, “დეკორაციულ” ფიგურას და არ შეიძლება მას შეხედოთ სერიოზულად. ამ მაგალითით ავტორმა გვაჩვენა, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია ენა, თითოეული სიტყვა, განსაზღვრების თუ ზმნის შერჩევა, რადგან სიტყვების საშუალებით ხდება სამყაროს შესახებ მკითხველის შთაბეჭდილების ფორმირება. შესაბამისად, “დისკურსი უნდა განვიხილოთ არა როგორც უბრალოდ ფაქტების გადმოცემის ნეიტრალური საშუალება, არამედ როგორც კონსტრუქციონისტული მექანიზმი, რომელიც მონაწილეობს ჩვენ გარშემო არსებული სამყაროს შექმნაში.

თითოეული სიტყვა წარმოქმნის ღირებულებების, ემოციებისა და რწმენის სიმრავლეს, რთულ გონებრივ ქსელს, რომელიც აყალიბებს ჩვენს წარმოდგენას აღწერილ ადამიანზე. გაზეთის ყურნალისტის შემთხვევაში, სტატიის ავტორი სიტყვების შერჩევით გამოხატავს ამა თუ იმ იდეოლოგიის მხარდაჭერას და ამით გავლენას ახდენს მკითხველზე, რომელიც დადებითად ან უარყოფითად განწყობა ყურნალისტის

მიერ აღწერილი პიროვნების ან მოვლენის მიმართ. ენობრივი მასალის არჩევანი აღვივებს ძლიერ იდეოლოგიურ განწყობებს, რაც გათვალისწინებული უნდა იქნეს კრიტიკული დისკურსის ანალიზის დროს (ს. ბაქსი, 2011).

ს. ბაქსის თვალსაზრისით, პოლიტიკოსებისა და პოლიტიკური ინსტიტუტების მიმართ უნდობლობა არ არის ახალი. ჯერ კიდევ პლატონი, ციცერონი და არისტოტელე ამბობდნენ, რომ პოლიტიკოსები იყენებენ დარწმუნებისა და მანიპულაციის რიტორიკას ხალხის მოსატყუებლად. სიტყვების ძალის შესახებ იცოდა ჯორჯ ორველმაც. ორველმა აღწერა ტოტალიტარული რეჟიმის კომპარი, საზოგადოების ტოტალური ლინგვისტური მანიპულაცია. ინგლისელი მწერალი თავის პოლიტიკურ რომანში “1984” აღწერს ფიქტიური ქვეყნის ოკეანეთის დაპირისპირებას ევრაზიასთან. სრულიად მოულოდნელად იცვლება სიტუაცია და ოკეანეთის მტრად გვევლინება ისტაზია, ოკეანეთის ყოფილი მოკავშირე. რომანის მთავარი გმირი უინსტონი ამ ფაქტის შესახებ იგებს დემონსტრაციაზე და უწევს სასწრაფოდ დაბრუნება “სიმართლის სამინისტროში”, სადაც ის მუშაობს. ამ სამინისტროში იქმნება პოლიტიკური ლიტერატურა. პოლიტიკური ცვლილებებიდან გამომდინარე, მოულოდნელად ირკვევა, რომ ის, რაც აქამდე დაწერილა, სრულიად გამოუსადეგარია. ამ პერიოდში დაწერილი ყველა გაზეთი, წიგნი, ბროშურა, ფილმი თუ ფოტომასალა სასწრაფოდაა გასასწორებელი. ერთი კვირის ფარგლებში უნდა განადგურდეს ან გასწორდეს ყველა ის მასალა, რომელშიც ოკეანის ყოფილ მოკავშირესთან ურთიერთობებია დაფიქსირებული. რომანის ამ მონაკვეთით კარგად ჩანს ორველის დამოკიდებულება ხელისუფლების მიერ საზოგადოებრივი აზრის კონსტრუქციაზე. ავტორი გვიჩვენებს, თუ როგორ შეიძლება მრავალწლიანი პროპაგანდის საშუალებით საზოგადოებრივი აზრით მანიპულირება.

მიუხედავად იმისა, რომ ყველა ტექსტი არ არის გამიზნული სიცრუის შესაქმნელად, საზოგადოება ურთიერთდაპირისპირებული მხარეების გავლენის ქვეშ მოხვედრის მუდმივ საფრთხეშია. როგორც რომანში “1984” ჩანს, ტექსტები უმნიშვნელოვანეს როლს ასრულებს კონსტრუქციული იდეოლოგიებისა თუ მოსაზრებების ბრძოლის პროცესში. შესაბამისად, დისკურსის ანალიზისას გასათვალისწინებელია ის ფაქტი, რომ ტექსტები შესაძლოა წარმოადგენდნენ ამა თუ იმ მოვლენის ცალმხრივ და მიკერძოებულ აღწერას, ლინგვისტური არჩევანი შესაძლოა იქცეს ერთი კონკრეტული აზრის წინ წამოწევისა და უპირატესობის ჩვენების საშუალებად.

რამდენიმე ლინგვისტმა გამოიყენა ორველის თვალთახედვა თავის ლინგვისტურ კვლევებში. მეცნიერთა ამ ჯგუფს მიეკუთვნება ნოამ ჩომსკიც, რომელიც ცნობილია ამერიკის სახელმწიფო პოლიტიკის, განსაკუთრებით კი შტატების საგარეო პოლიტიკისა და მასმედიის მიერ განხორციელებული პროპაგანდის/დარწმუნების პოლიტიკის კრიტიკით. ჩომსკის ვერ ვუწოდებთ კრიტიკულ ლინგვისტს, რადგან მისი ტრანსფორმაციულ-გენერაციული გრამატიკა არ განიხილავს ენას, როგორც სოციო-პოლიტიკური პროცესის ნაწილს. მაგრამ როცა ის საუბრობს “თანხმობის მიღწევაზე” პოლიტიკური რიტორიკის საშუალებით, ის მიმართავს დისკურსს (პ. იმპსონი, 2010).

ფილიპსისა და შარდის თანახმად, “სოციალური რეალობა არ არსებობს დისკურსის გარეშე და ჩვენ ვერ მოვახდენთ ჩვენი რეალობის, გამოცდილებების, საკუთარი თავის შეცნობას დისკურსის გაანალიზების გარეშე” (ნ. ფილიპსი, ქ.

ჭარდი, 2002, გვ. 2). დისკურსის საშუალებით სოციალური სუბიექტები ქმნიან ცოდნას, სიტუაციებს, სოციალურ როლებს ისევე, როგორც იდენტობებსა და ინტერპერსონალურ ურთიერთობებს (დე სილია, 1999, გვ. 157).

დისკურსის ანალიზის კიდევ ერთი განუყოფელი ნაწილია იმის გაანალიზება, რომ ენა არის გარკვეული ტიპის თვალსაზრისებისა და იდეოლოგიის კონსტრუქციის საშუალება. ის, რაც ერთი შეხედვით ღია და ფართოდ გავრცელებულ მოსაზრებად გამოიყურება, შეიძლება შეფარვით ძალაუფლებისა და უსამართლობის ასპექტებსაც შეიცავდეს.

დამოწმებული ლიტერატურა

- ს. ბაქსი, 2011** - Bax, S. Discourse and genre. Analysing Language in Context. Houndmills, Basingstoke, Hampshire; New York: Palgrave Macmillan, 2011
- ბ. ბერგერი, თ. ლიკმანი, 1991** - Berger, P. and Luckmann T. The Social Construction of Reality: a Treatise in the Sociology of Knowledge. London: Pinguin, 1991
- ლ. ვოოდი, რ. კროგერი, 2000** - Wood, L.A. and Kroger, R.O. Doing Discourse Analysis: Methods for studying action in talk and text. Thousand Oaks, CA: Sage, 2000.
- ბ. სიმპსონი, 2010** - Simpson, P. Language and Power: a Resource Book for Students. London: New York, NY: Routledge, 2010.
- მ. ტაბიძე, 2015** - მ. ტაბიძე, ფუნქციური სტილები – საზოგადოების სოციალური დიფერენციაციის შედეგი თუ მიზეზი, საქართველოს საპატრიარქოს წმ.ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა სკოლის სამეცნიერო შრომათა კრებული IV, თბ., 2015.
- ნ. ფილიპსი, 2002** - Phillips, N. and Hardy, C. Discourse Analysis. Investigating Processes of Social Construction. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2002.
- რ. ცილია, 1999** - De Cillia, R., Reisigl, M. and W odak, R., “The discursive construction of national identities”, Discourse & Society, Vol. 10 (2), pp.149-173. 1999.
- ვ. ჰურვიტცი, 2009** - Leeds-Hurwitz, W. (2009). Social construction of reality. In S. Littlejohn, & K. Foss (Eds.), Encyclopedia of communication theory. (pp. 892-895). http://en.wikipedia.org/wiki/Social_constructionism#cite_note-1 access date 22.11.2014

TAMAR LOMADZE**THE ROLE OF LANGUAGE IN CONSTRUCTING SOCIAL REALITIES**

Looking at this theory of social constructivism from the linguistic point of view, we notice that there are numerous perspectives from which language can be viewed as a tool of constructing social reality. For the last few decades, the interest in linguistics in connection with other social sciences has increased a lot. The emergence of relatively new interdisciplinary fields such as socio linguistics, psycholinguistics, political linguistics, etc. may be explained by the fact that language is no longer regarded as a passive mirror reflecting the world. It is recognized that language not only reflects but also affects the world. Language plays vital role in construction of viewpoint and ideology in which aspects of power and injustice could be hidden and this is the main area discourse analysis should be applied to.